

Prepiska Stanislava Prepreka s Albom Vidakovićem

Prepisku između dva vojvođanska glazbena velikana priredio sam na temelju sačuvane Preprekove ostavštine. Nažalost, Preprek nijednu svoju prepisku s drugim osobama nije mogao sačuvati u cijelosti zbog slabovidosti. Kada je započeo dopisivanje s Vidakovićem, bio je već prilično slabovidan, a nedugo potom i posve lišen vida. Svoju je prepisku vodio od godine 1943., zahvaljujući tehničkom suradniku, daktilografu. Iako je suradnik znao da pisma i dopise treba tipkati u dva primjerka, ipak je to ponekad zaboravljao. Zbog toga i u prepisci s Vidakovićem nedostaju poneka Preprekova pisma, što je, s kulturnog stajališta, šteta. Suradivao sam s obojicom, ali s Vidakovićem, nažalost, prekratko.

Preprekova prepiska s Vidakovićem pretežito je crkveno-glazbenog značaja. I Preprek i Vidaković su svojim ukupnim djelovanjem na crkveno-glazbenom području uzdigli hrvatsku crkvenu glazbu na zavidnu razinu. Stoga će njihova međusobna prepiska biti zanimljivo štivo ljubiteljima prave crkvene glazbe, a korisno i poučno polaznicima Teološko-katehetskog instituta Subotičke biskupije. Ona će osobitu vrijednost predstavljati crkvenim glazbenicima i muzikolozima.

Da bi Preprekova prepiska s Vidakovićem, zbog iznenadne Vidakovićeve smrti, bila zaokružena, pridodao sam joj pet pisama – prepisku između Prepreka i nekoliko značajnih osoba bliskih i Prepreku i Vidakoviću.

Đuro Rajković, priređivač

Pet pisama Albe Vidakovića

Veleučeni gospodine,

Priznat ću Vam odmah na početku da sam se veoma veselio svim Vašim pismima i Vašoj suradnji i da sam već odavno imao nakanu odgovoriti Vam opširnije. Siguran sam da ćete me razumjeti ako Vam kažem da sam baš u posljednje vrijeme bio nešto više zaposlen dužnostima, koje su mi oduzimale svaki slobodni časak, pa sam odgovarao samo onim suradnicima koji su nešto pitali ili tražili. Vi ste bili tako ljubezni pa ste, unatoč tome, redovito slali svoje dopise i priloge i zato Vam se od srca zahvaljujem.

Nemojte misliti da ste svojim prvim pismom u meni „stekli neprijatelja“, kako velite. Baš naprotiv! Premda se osobno ne poznamo, ipak mi je drago da se barem putem pisama možemo porazgovoriti o stvarima koje nam svima leže na srcu.

Problem naše crkvene glazbe, nažalost, i danas stoji pred nama, a da ga ne možemo riješiti onako kako bismo to htjeli i kako to zahtijevaju papinski propisi. Radi toga, svaka dobra ideja, potvrda ili prijedlog mogu biti samo od koristi, a nikako ne na štetu. Tako isto i Vaši prijedlozi o uvođenju korala s hrvatskim tekstom imaju u sebi mnogo opravdanja. Pitanje je, međutim, u čemu je veća poteškoća: da li u jeziku, ili u glazbi. Nije li možda isti razlog, zašto širi slojevi naroda ne osjećaju ljepotu korala, onoga što priječi i širenju popjevaka iz *Cithare*, koje su istog duha i istog glazbenog sadržaja, premda su popijevke iz *Cithare* na živom hrvatskom jeziku. To su, eto, neki problemi u svezi s Vašim prijedlogom. Kad bismo imali zgodu o tome malo raspravljati, možda bismo došli do kakvog konačnog rezultata, što bismo ga onda mogli i provesti u život.

Primio sam također i Vašu glazbenu suradnju. Ističem da mi se Vaše skladbe veoma dopadaju i to iz ovih razloga:

Invencija je svježja i originalna.

Harmonička obradba je zanimljiva i suvremena.

Ritmička koncepcija je živa i spontana, tako da se već izvjesne šablonske forme oslobađaju ukočenosti i zatvorenosti, te dobivaju novu fizionomiju.

Ne bih želio da me shvatite krivo. Vašoj glazbi nisu potrebni komplimenti. Ona govori sama za sebe. Radi toga i ove moje konstatacije nemaju druge svrhe, nego samo to da Vas zamolim da se u buduće odlučite skladati potpuno slobodno, onako kako osjećate, bez ikakve eventualne suzdržljivosti, koja Vas je možda ranije priječila pri pomisli da za glazbeni prilog *Sv. Cecilije* morate već unaprijed nametnuti kakva određena ograničenja, radi kojih ste se nerado odlučivali pisati. Jedino ograničenje bilo bi i danas da su skladbe izvedive i od strane manje vještih zborova. To, i ništa više. Jer moja je želja da i naša crkvena glazba pođe barem za jedan korak naprijed. Nije potrebno da mi danas skladamo kako su skladali cecilijanci prije 40 godina. Suvremena glazbena sredstva su takva da ne samo da ih smijemo, nego ih i moramo primijeniti i u crkvenoj glazbi, ako hoćemo da idemo zajedno s vremenom. Crkva nikada nije priječila napredak u bilo kojoj umjetnosti. I *Motu proprio* predviđa gajenje moderne crkvene glazbe. Dakako, sa sredstvima koja su već prokušana kao dobra i dostojna Crkve. A dobar ukus, odgojeni smisao za liturgiju i crkveni duh skladatelja neće nikada zatajiti ako čovjek pred očima ima jasni cilj i ideal za kojim ide.

Imao sam prigodu, kod Vašega prijatelja Mladena Stahuljaka, vidjeti neke Vaše skladbe za orgulje. U njima sam osjetio da ste čovjek koji zna i može dati ono što hoće.

Radi toga Vas i ovim putem molim da mi i nadalje šaljete Vaše skladbe, osobito na liturgijske tekstove, koje bih mogao objaviti u *Sv. Ceciliji*. Sigurno ste primijetili da sam ove godine konzekventno uvrštavao samo zborove uz pratnju orgulja. Iz toga se rodio mali ciklus od 6 skladbi koje ću i posebno izdati. Sljedeće godine kanim uvesti, ako Bog da, prošireni glazbeni prilog. I to jedan za zborove, a drugi za orguljaše. U svakom broju izišla bi po jedna zborna skladba (bez pratnje orgulja – novi ciklus!) i po jedna ili više (prema opsegu) orguljskih. Na taj bi se način pružila mogućnost i onim orguljašima, koji nemaju zbora, da se mogu okoristiti s glazbenim

prilozima *Sv. Cecilije*, a zborovima, da popune repertoar novim domaćim skladbama. Volio bih, kada bih sljedeće godine mogao donijeti *Offertorije* za sve najglavnije svetkovine, latinski, dakako, u više verzija. Božićni, Uskrsni, Tjelovski, Duhovski, Krista Kralja i druge *Offertorije* za mješoviti zbor i muški, odnosno ženski zbor. Tako bismo, barem na velike svetkovine, imali propisane *Offertorije*, a ne uvijek *Ave Marie* od Gounoda i slično.

Imam, osim toga, u nacrtu izdati harmonizaciju koralnih promjenljivih dijelova za najglavnije svetkovine. Toliko za početak, što je najnužnije. A kasnije, ako Bog da, i ostalo.

Sada izdajemo đaćku pjesmaricu (već je u tisku!) s jednoglasnim notnim tiskom. Sadržavat će, osim cijele mise (potpuni misni obrazac na latinskom i hrvatskom jeziku), oko 100 popjevaka iz Kantuala i *Chitare, Pavlinske pjesmarice*, Vajkovićeve, Georgiceove i nekoje današnjih skladatelja. Dakle, dosta raznolika zbirka, samo ako uhvati korijen među mladima. Na vjeroučiteljima i orguljašima je da ju prošire u školama i među narodom. Ja sam optimist (ne utopist!) i nadam se najboljem. Međutim, vidjet ćemo!

Tako, eto, mnogo planova, samo Bože daj zdravlja i mira pa će sve ići. U novom broju *Cecilije*, koju ćete ovih dana primiti, uveo sam posebnu rubriku *Orgulje i orguljaši*. Želio bih da u njoj budu raspravljena sva pitanja što se tiču orguljaša i njihova instrumenta. Vi ste svojedobno u *Životu s Crkvom* i u drugim listovima mnogo pisali za praksu orguljaša. To su bile jednostavne stvari, veoma jasne i praktične. Volio bih, kada biste i sada napisali štogod za tu rubriku. Nešto o problemu organizacije orguljaša, o mogućnosti rješenja njihove daljnje stručne izobrazbe, o rješavanju njihova materijalnog stanja s obzirom na svaki kraj ili biskupiju posebno. To bi bila moja druga molba Vama. Nadam se da ne tražim nemoguće i da ne tražim previše. Vaša ljubav za stvar naše crkvene glazbe očitovala se već mnogo puta u bezbroj prilika. Pa ako sada, puni dobra i zla iskustva, opet prionete u ovaj naš zajednički plemeniti i sveti posao, nije moguće da taj posao ne urodi željenim plodovima. Budite uvjereni da ćete u ovom poslu imati na strani ne samo dobru volju, nego i svaku drugu pomoć našeg lista *Sv. Cecilije* i svih onih koji se oko tog lista okupljaju.

S moje strane primite, dragi veleučeni gospodine, izraze dubokog poštovanja i najsrdačnije pozdrave.

Zagreb, 22. listopada 1943.

Vaš odani
Albe Vidaković

* * *

Dragi gospodine,

Primio sam Vašu kartu i obavijest da ste me tražili u Zagrebu. Veselim se da ću Vas moći i osobno upoznati. U ponedjeljak putujem u 14.30 iz Subotice u Novi Sad (vlakom) i stižem oko 18 sati. Pošto kanim drugi dan (u utorak) ujutro produžiti u

Zagreb, to bih volio ako biste me htjeli dočekati u Novom Sadu, na izlazu kolodvo-
ra. (Opis: visok, crn, suh, bez šešira, crna kosa i crni očali, žuti kofer.)

Proveli bismo večer zajedno i ispriповijedali se do mile volje. Dakle, doviđenja
u ponedjeljak dne 12. 8. oko 18 sati u Novom Sadu, na izlazu kolodvora.

Subotica, 7. kolovoza 1946.

Vaš
A. Vidaković

* * *

Dragi gospodine,

Stigavši u Zagreb, drago mi je da vam mogu još jednom zahvaliti na susretlji-
vosti i gostoprinstvu. Šteta što je vrijeme bilo tako kratko te se nismo mogli o
svemu dogovoriti o čemu smo kanili. Nadajmo se da će biti još zgrade. Note sam pre-
dao Mladenu Stahuljaku. Dne 10. rujna, ukoliko ne dođe kakav „vis maior“, Mladen
priređuje koncert u katedrali. Izvest će, među ostalim, i vašu *Improvisatu*. Ne zabo-
ravite na male predigre po motivima adventskih popjevaka iz *Kantuala*. U obzir
dolaze sve i to u originalnom tonalitetu. Još jednom srdačni pozdrav i hvala.

Zagreb, 26. kolovoza 1946.

Vaš
A. Vidaković

* * *

Dragi g. Preprek,

Da ne biste možda bili u brizi, javljam Vam da je paket s knjigama stigao u redu.
Također sam primio i pismo, a ono drugo pismo, još istog dana, predao Mladenu
Stahuljaku.

S užitkom sam pročitao Vaše retke. Šteta samo, što je sve skupa tako kratko.
Mnogo je misli i tema o kojima govorite i o kojima bi se moglo, a i volio bih, govo-
riti. Jedino mi je malo krivo, istom to sada vidim, što sam Vam zadao tolike brige s
mojim skladbama. Nadao sam se da ćete ih samo pregledati, pa onda ukratko skici-
rati svoje impresije do kojih mnogo držim. Pretpostavljao sam da će to za koji dan
biti gotovo, ali vidim da ste se odlučili za detaljniju analizu. I koliko god se tome
veselim i s nestrpljenjem očekujem Vaše pismo, osjećam se kao krivac koji je nešto
učinio što nije smio. Vjerujem da imate mnogo pametnijih stvari s kojima biste se
željeli baviti, nego s ovakvim poslom. Ukoliko ustrajete u namjeri da se i potanje
upustite u analiziranje mojih skladbi, bit ću Vam od srca zahvalan na svakoj opasci.
Držim da spadam među one ljude koji rado slušaju tuđa mišljenja i koji se nastoje
okoristiti svim dobronamjernim savjetima. Rijetko se danas čovjek može namjeriti

na nekoga, pogotovo u glazbenom svijetu, tko bi mogao iskreno reći što misli i osjeća kada su u pitanju kakve skladbe. Ako je prijatelj, onda misli da je potrebno za svaku stvar reći da je dobra i uspjela, a ako je protivnik, onda, dakako, da sve skupa ništa ne vrijedi. Ponekad bude i treći slučaj, kada je u pitanju ono što Talijani zovu *gelosia dell' mestier*. U takvim prilikama se jednostavno bježi od bilo kakvog odgovora. Neki vele da je to najgore, ali ja sumnjam. Često su ljudi neznalice, pa reaguju samo instinktom. A kada treba reći je li nešto dobro ili loše, onda im zapne riječ u grlu, jer nisu kadri formulirati zašto im se nešto ne dopada. Dakako, u ovom slučaju nema pomoći. Valja tražiti drugu adresu. Takve me misli, eto, salijeću kad se sjetim nekih ljudi s kojima sam već više puta imao posla. Radi svega toga Vas molim da budete bez brige i da mi napišete sve onako kako mislite i smatrate da bi trebalo. Svjestan sam da moram još mnogo raditi dok ne svladam sve probleme koji me muče. Težim za jednostavnom melodikom, koja bi bila ekspresivna, ali lako shvatljiva. Uživam u harmoničkom bogatstvu, koje bi, kroz prividno vođenu polifoniju, ostalo svježije i zanimljivo. K tome, nastojim da oblik skladbe i zamah, kojim se povezuju pojedine misli i fraze, na gube ništa od nekih dramatskih akcenata što ih uvijek osjećam u sebi. Siguran sam da se u mojim skladbama ni izdaleka ne vidi sve ono što bih želio da se u njima krije. Prirodno je da mnogo toga što čovjek osjeća ostaje u glavi, a samo jedan dio ide na papir. No, ipak mislim da i Stravinski malo pretjeruje kada kaže da „ono što je najvrjednije nije nikada napisano u notama“. Neke se stvari, istina, ne mogu napisati, ali ima mnogo toga što bi se moglo (a i moralo) napisati, a čovjek nije kadar, jer ili ne vlada dovoljno tehnikom skladanja ili sam doživljaj nije dosta dubok i zreo da bi u cijelosti mogao biti izražen i notama.

No, i o ovom bi se moglo (primijetiti ćete sigurno) štošta reći.

Zato završavam i još jednom molim da mi ne zamjerite što sam Vam i nehotice zadao suvišnih briga.

Očekujem Vaš odgovor i uzvraćam od srca sve najbolje želje za novu godinu.

Zagreb, 31. siječnja 1951.

*Osobito Vas poštuje Vaš
A. Vidaković*

* * *

Poštovani i dragi gospodine,

Nalazim se u Subotici, a u četvrtak dne 4. 10., pri povratku u Zagreb, proći ću prije podne i kroz Petrovaradin (putujem autom). Tom bih Vas prigodom želio posjetiti i pozdraviti. Ako niste kod kuće, molim da mi ostavite glas gdje ću Vas prije podne moći naći.

Subotica, 1. listopada 1962.

*Srdačno Vas pozdravlja
odani Albe Vidaković*

Pismo Stanislava Prepreka

Velečasni gospodine,

Koncept za ovo pismo napisao sam nekoliko dana po Vašem odlasku, ali samo pismo nisam mogao poslati prije nego što se moj suradnik vratio iz Beča. Boravak mu se, naime, nepredviđeno produljio.

Još jednom Vas molim, da mi ne upišete u zlo, što sam Vas toliko zadržao. Naš razgovor trajao je ravno 2 sata. Da sam znao da Vas netko čeka u autu, skratio bih razgovor, barem što se mene tiče, na pola sata. Nemojte mi to zamjeriti. Nadam se da ste u Zagreb ipak stigli na vrijeme i sretno.

Istodobno, s ovim pismom, šaljem Vam i primjerak *Gilgameša*, kao što sam obećao. Primjerak je ispravljen. Iako nema mnogo pogrješaka, one su dosta nezgodne, a počinju, na žalost, kao što ste vidjeli, već na naslovnoj stranici.

Kada mi budete pisali, a to ne mora biti odmah, budite tako dobri pa mi pošaljite popis svih Vaših knjiga, pa i većih rasprava.

Mislim da je preč. g. Janko Barle svojedobno objavljivao da se glazbeni prilozi *Sv. Cecilije* mogu nabaviti i posebno, što bi značilo da su tiskani u većem broju nego sam časopis. Da li postoji još nešto od toga? Želio bih naknadno nabaviti svoje skladbe u tim priložima. Posuđivao sam ih, pa ih više nemam. Od nekih nemam ni koncept, što se kod mene rijetko događa, ali, dogodi se. Isto tako Vas molim da mi javite može li se igdje nekako nabaviti *Rimski Misal*. Znam da je prije rata izišao u nekoliko izdanja. Dva primjerka, koja sam imao, darivao sam tamo gdje sam mislio da će možda biti potrebni, no sada bi mi opet bio potreban jedan primjerak.

Moje se pismo pretvorilo u neku vrst narudžbenice-potražnice. Pretpostavljam da Vam neće biti teško da mi napišete ima li ili nema onoga što sam zamolio. Ukoliko ima, obratio bih se tada na adresu koju biste mi naznačili.

Popis mojih crkvenih skladbi, koji sam Vam obećao, ne mogu poslati s ovim pismom, jer ga nismo dospjeli prepisati (govorim u množini s obzirom da takve stvari ne mogu napisati sam). Do sljedećeg pisma taj će popis svakako biti gotov.

Petrovaradin, 28. studenog 1962.

*S poštovanjem,
St. Preprek*

Pismo Albe Vidakovića

Dragi gospodine,

Hvala Vam na pošiljci i pismu. Da se barem malo odužim Vašoj darežljivosti, poslao sam Vam moga *Jelića* (knjiga o skladatelju Vinku Jeliću, op. prir.). Nadam se da je dobro i sretno stigao. *Gilgameša* sam odmah pročitao (prijevod), a uvod sam ostavio za kasnije. Htio sam najprije dobiti vlastitu sliku o djelu, a tek onda vidjeti

Vaš komentar. U međuvremenu sam nešto obolio pa sam sve stvari morao ostaviti na stranu. Kad svetkovine prođu, javit ću Vam se opširnije, a dotle ću možda dobiti i popis Vaših djela. Od priloga „Sv. Cecilije“ ima još ponešto: ako Vam bude trebalo, samo pišite.

Sretan Božić i Novo 1963. ljetu želim Vam uz srdačne pozdrave.

Zagreb, 22. prosinca 1962.

Vaš odani
A. Vidaković

Pismo Stanislava Prepreka

Velečasni gospodine,

Ponajprije Vam zahvaljujem na lijepoj knjizi o Jeliću. Svaka, pa i najmanja pomisao o tome da mi za moju knjigu trebate jednakom mjerom uzvratiti nekom svojom, bila mi je potpuno strana. Zato me je Vaša knjiga istodobno i ugodno i neugodno iznenadila. Predbacujem sebi da sam taj neželjeni efekt možda postigao molbom da mi pošaljete popis Vaših dosad tiskanih knjiga, a to Vas i ovaj put molim, jer mislim da Vam to neće pričinjati poteškoće.

Knjiga o Jeliću je dokaz kako je naša glazbena prošlost bogata. Sve to pronaći u zaboravljenim arhivima i izvući na svjetlo dana, i to na ovakav reprezentativni način, zaista je pionirski posao.

Prilažem Vam popis mojih crkvenih skladbi. Ne vjerujem da ćete od njih imati puno koristi.

Moje tiskane skladbe u priložima *Sv. Cecilije* koje mi nedostaju:

<i>O dođi, Tvorče</i> svezak 1.	1922.
<i>Zdravo budi, Kraljice</i>	1922. svezak 5.
<i>Prinos za sv. Kirila i Metodija</i>	1923. svezak 3.
<i>Ecce sacerdos</i>	1930. svezak 5.
<i>Klanjam ti se smjerno</i>	1937. svezak 6.
<i>O hostijo spasonosna</i>	1938. svezak 6.

Mnogo Vas i srdačno pozdravljam i očekujem Vaše pismo. Nadam se da ste već ozdravili.

Petrovaradin, 14. veljače 1963.

S osobitim poštovanjem,
St. Preprek

Pismo Albe Vidakovića

Poštovani gospodine,

Vaše sam cijenjeno pismo zatekao potkraj prošloga mjeseca, kad sam se vratio u Zagreb. Bio sam, naime, opet u Subotici, u posjetu bolesnoj mami, koja je već više od dva mjeseca bila u krevetu. Sada joj je, hvala Bogu, bolje, pa sam i ja mirniji. Zato Vam se tek sada javljam.

Kada sam Vas jesenas posjetio, veoma ste me obradovali spontanom ponudom svoga prijevoda *Gilgameša*. Htio sam Vam prirediti slično veselje, pa sam zato poslao moga *Jelića*. Dakle, nije to bio nikakav uzvrat knjige za knjigu, nego radost za radost. Zato Vas molim da moj postupak tako shvatite i primite.

Gilgameša sam pročitao s užitkom. Imponirao mi je Vaš lijepi i sočni prijevod. Ne znam, bi li itko kod nas mogao to bolje načiniti. Predgovor je veoma informativan i poučan. Bez njega bi mnoge stvari u epu ostale nerazumljive.

Tražili ste da Vam pošaljem popis mojih dosad tiskanih knjiga. Tih je doista malo, jer je osim *Jelića*, kod nas objavljena samo radnja *Sakramentar MR 126 Metropolitanske knjižnice u Zagrebu*, kao separat Rada 287 Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (Zagreb, 1952.), a u Austriji kao 5. svezak serije *Musik alter Meister, Vincentius Jelic: Sechs Motetten aus 'Arion primus' (1628)*, u izdanju *Akademsche Druck und Verlagsanstalt* u Grazu (1957.). Ove godine, u izdanju Jugoslavenske akademije, izlaze radnja *Asserta musicalia (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe*, najprije u Radu VIII. Odjela, a onda i kao separati, jedan na hrvatskom, a drugi na engleskom jeziku.

Dosta sam toga napisao ne samo u Muzičkoj enciklopediji (preko 300 što manjih, što većih članaka) i u Ljetopisima Jugoslavenske akademije, nego i u inozemnim časopisima (*Slavonic Review – London, Studien zur Musikwissenschaft – Beč, Chopin Jahrbuch – Beč, Wiener slavistisches Jahrbuch, Répertoire international des sources musicales – Paris*) itd. Ali, to su sve manje stvari. Njihova je vrijednost u tome, što dosad po prvi put donose nepoznato gradivo o starijoj prošlosti glazbe u Hrvatskoj. Neke rezultate mojih istraživanja upotrijebio je prof. Josip Andreis u svojoj obradbi povijesti hrvatske glazbe u okviru zajedničkog djela *Razvoj muzičke kulture u Jugoslaviji* (Zagreb, 1962.).

Sve glazbene priloge *Sv. Cecilije* koji su Vam nedostajali, pronašao sam i šaljem Vam ih. Ako trebate još koji primjerak rado ću Vam poslati. Od nekih bi se moglo pronaći još nekoliko.

Od Vaših crkvenih skladbi bile su mi poznate samo one objavljene u *Sv. Ceciliji*. Sada sam putem Vašega popisa (barem po naslovima) dobio uvid u Vaše stvaralaštvo i na tom području. I što da Vam kažem? Najvećma bih volio kad bih sve te skladbe imao ovdje pri ruci i jednu po jednu, s velikim zanimanjem, proučio. Ovako mi ostaje jedino nada, da ću to, možda, moći učiniti kod Vas u Petrovaradinu, kada se idući put navratim na prolazu u Suboticu. A dotle, ako Vam ne bi bilo nezgodno, volio bih da mi pošaljete Vašu *Missu brevis* (s hrvatskim i latinskim tekstom), 3 *Misse pro defunctis*, Preludije na gregorijanske teme za orgulje i da mi kažete jesu li

Propriji za nedjelje i praznike harmonizacije koralna ili slobodne obradbe. Ono što je pokojni Anselmo Canjuga objavio u *Kantualu* ne odgovara svakom zboru, pa bi bilo veoma potrebno da imamo i neku drugu, možda lakšu, varijantu *Proprija*. Sada, u eri obnove Liturgije, čini se da će se *Propriji* moći pjevati i hrvatski, prema doslovnom prijevodu iz *Misala*. Da li biste malo razmišljali o tome kako bi se to pitanje moglo riješiti, imajući pred očima naše prilike i mogućnosti, a možda i predložili kakav jednostavni napjevni obrazac za pojedini promjenljivi dio Mise. Canjugina varijanta nije ni koral, a ni prava vlastita skladba. Trebalo bi pronaći nešto novo, naše, što bi i najmanji zborovi mogli lako prihvatiti.

To bi, zasad, bilo sve. Još jednom se od srca zahvaljujem na pismu i popisu. Isto tako i na brizi oko mog zdravlja. Tlak sam uspio sniziti na normalu, ali me astma, kao posljedica kroničnog bronhitisa, još uvijek muči. Liječnici preporučaju, kao jedini lijek, more. A more je daleko i do ljeta ga neću moći ugledati. Znači, treba se strpiti.

Nadam se da je barem Vaše zdravlje kao i uvijek, kremenito, unatoč ovoj strašnoj zimi. Daj Bože, da je tako! U toj nadi i u toj želji, da ću uskoro vidjeti koji Vaš redak, srdačno Vas pozdravljam i poštujem.

Zagreb, 6. ožujka 1963.

Vaš odani
A. Vidaković

Pismo Stanislava Prepreka

Velečasni gospodine profesore,

Zahvaljujem Vam na opširnom pismu kao i na poslanim priložima *Sv. Cecilije* i Vašoj knjižici, koju ću, nadam se, uskoro, uz tuđu pomoć, pročitati. Odlučio sam poslati Vam jedan dio mojih crkvenih skladbi. Nije to nikakva osobita dragocjenost, kako to kaže vlč. g. Lorand Kilbertus u svom pismu, a da se ne bi mogli poslati preporučeno. Pa ako se i izgube, što onda? I tako je određeno da sve jednom potpuno nestane. Tom se mišlju uvijek tješim i tako se štitim od svakog razočaranja. Uostalom, vlč. g. Kilbertus je upravo stigao u Novi Sad, pa ako mi bude moguće, poslat ću po njemu i note i pismo.

Prve *Proprije* skladao sam 1919. i 1920. godine, uglavnom za mješoviti zbor (praznici i nedjelje), zatim sam kasnije skladao i nešto manji broj, ovaj put s hrvatskim tekstom za osobnu uporabu. No, skladao sam i nekoliko *Proprija* sa skraćenim koralnim napjevom. Mislim da to ne dolazi u obzir za onu svrhu koju ste spomenuli. Ako bih se ipak toga prihvatio, a to je zasad posve nesigurno, htio bih znati da li su tekstovi *Misa* u *Životu s Crkvom* jednaki s tekstom naših izdanja *Hrvatskog Misala*. Jedan takav sam imao, ali sam ga darivao.

Kratka misa kombinirana je s koralnim i mojim napjevima. *Slavu* i *Vjerujem* nisam nikada dospio učisto prepisati, pa zato to moram slati ovako kako je.

Kratka misa za mrtve uzeta je iz španjolskih kodeksa (*Germano Prado*).

Moteti *Blagoslovio si, Gospode, Surrexit Dominus, Ego sum pastor bonus* i *Christum Dei Filium* muški su zborovi. Koliko se sjećam našeg razgovora u mojoj sobi prošle jeseni, rekli ste mi da muške zborove možete izvesti. Zato, zasad, ne šaljem mješovite zborove.

Dušo Kristova je popijevka skladana za vlč. g. Josipa Pavlovića i namijenjena široj uporabi.

Rorate coeli, Laetabundus, Ecce nomen, O filii et filie i *Omnes gentes* su napjevi uzeti iz solemskih izdanja.

11 preludija za orgulje skladao sam na gregorijanske napjeve, kako se to vidi iz priloženih tema. Skladani su jednostavno i nepretenciozno, s ciljem da se koralni napjevi što više približe slušateljima.

Ne vjerujem da ćete od svega ovoga imati neke velike koristi, jer to nije ništa osobitoga. Većina je toga skladano za svagdanju uporabu. *Kratka misa*, koju sam naveo na prvom mjestu, ista je ona za koju ste mi rekli, prigodom našeg posljednjeg sastanka u Zagrebu, da su Vas neke časne sestre pitale da li je mogu pjevati.

Mnogo Vas i srdačno pozdravljam s osobitim poštovanjem.

Petrovaradin, 19. ožujka 1963.

St. Preprek

Tri pisma Albe Vidakovića

Poštovani gospodine,

Primio sam pošiljku i pismo. Sve je stiglo u redu. Hvala Vam! Pisat ću Vam poslije Uskrsa, a sada Vam još samo želim sretne blagdane i svako dobro!

Zagreb, 7. travnja 1963.

Vaš
A. Vidaković

* * *

Poštovani gospodine,

Za koji dan ću u Suboticu, pa ću opet kroz Petrovaradin. Budući da prije toga imam nešto posla i u Beogradu, ne bih Vam sada, nažalost, mogao reći točno vrijeme kada ću biti u Petrovaradinu, pa, prema tome, ni kada ću Vas moći (dakako, s vašim dopuštenjem!) posjetiti. Iz Beograda ću krenuti svakako u subotu dne 15. o. mj. prije podne, ili oko podne, zatim svratiti načas u Zemun i onda nastaviti dalje. Nosim sa sobom Vaše skladbe, koje sam pregledao, snimio na mikrofilm, i sada ih

želim vratiti. Ako Vas zateknem kod kuće, rado bih s Vama porazgovarao, ali ako ste u to vrijeme zauzeti, onda Vas molim da na neki način ostavite poruku, kako bih znao gdje ću Vas pronaći ili, barem, gdje ću moći ostaviti Vaše note. Ako u to vrijeme budete kod kuće, lijepo Vas molim da mi pokažete i ostale skladbe koje ste naznačili na popisu. Volio bih i njih pregledati – ili kod Vas ili ponijeti u Suboticu, pa ih tamo u miru proučiti. Na povratku iz Subotice skladbe bih Vam vratio ili, s Vašim dopuštenjem, i njih presnimio.

Vaša je skromnost dirljiva i to je u čitavoj stvari lijepo. Što se skladbi tiče, one sve imaju svoju vrijednost i vjerna su slika potreba i prilika u kojima su nastajale. Ne znam jesu li sve već bile izvođene ili nisu, ali bih želio da barem one koje su skladane za muški zbor i za potrebe liturgije, izvedem prema svojim mogućnostima u određenim prigodama. Ostale skladbe ću upotrijebiti kao prilog *Uputama orguljašima* i kao priručnu školsku literaturu na našem institutu, koji će, ako Bog da, započeti s radom ove jeseni. Ako biste imali kakvih sugestija za rad Instituta bio bih Vam na njima vrlo zahvalan. Vaše dugogodišnje iskustvo znači mnogo više od lijepih teorijskih planova što smo ih stvarali uz pisace stolove.

Završavam u nadi da ćemo se za koji dan vidjeti i nastaviti razgovor živom riječi.

Zagreb, 10. lipnja 1963.

*Srdačno Vas pozdravlja
odani A. Vidaković*

* * *

Poštovani gospodine,

Dolazim u subotu, dne 22. 6., oko 10.30 sati.

Subotica, 20. lipnja 1963.

*Srdačno Vas pozdravlja
odani A. Vidaković*

Dva pisma Stanislava Prepreka

Velečasni gospodine,

Činit će Vam se čudnim što se opet javljam. Ali sjetio sam se nečega, što je trebalo da Vas zamolim u prethodnom pismu. Radi se o zbirci pjesama sv. Terezije od *Djeteta Isusa* bilo na njemačkom, francuskom ili talijanskom jeziku. Španjolski i latinski jezik ne dolaze u obzir. Molim Vas, ako možda sami imate takvu zbirku ili ako biste je mogli dobiti od nekog svog poznanika, pozajmio bih je na vrlo kratko vrijeme. Manji izbor *Legendi* sv. Franje Asiškog imam, bit će to dosta. Ako biste išli u Suboticu, na povratku bih Vam je već mogao vratiti.

Bilo bi mi drago, ako biste mogli naći i onaj broj *Katoličkog lista* u kojem su objavljene sve neckrvene popijevke iz raznih naših zbirki.

I tako, kao što vidite, moje želje sve više rastu. No, mislim da se ne morate bojati još jednog pisma. Čini mi se da je sada sve iscrpljeno i da nema više ničega čime bih Vam mogao još dosađivati.

Pišem ovo pismo sam, bez ičijeg naknadnog ispravljanja. Pogrješaka će biti, ali možda ipak ne previše. Koliko god ih bilo, molim da mi ne zamjerite. Blizu je ponoć, nešto oko 23 sata. Pisači stroj sam donio kući i po običaju pišem u mraku, jer u mojoj sobi nikada nema svjetla. To sigurno čudno zvuči, ali ne osjećam da me tama pritišće. U duhu vidim pred sobom uvijek sve raskošno osvjetljeno. Slušam reprodukciju monstruoze glazbe prigodom 100. obljetnice Crvenog križa: Frank Martin, Britten i Lutoslavski: Kakva bijeda, osobito ovaj posljednji. Pa to je jednostavno ruganje, posve u stilu Stockhausena.

Mnogo Vas i srdačno pozdravljam.

Petrovaradin, 10. rujna 1963.

S osobitim poštovanjem
St. Preprek

* * *

Velečasni g. profesore,

Note za orgulje primili smo na vrijeme, ali ih, na žalost, još do danas nismo Vama vratili (mislim ovdje na svog suradnika Đuru Rajkovića i na sebe). Poslije kolaudacije orgulja stigao je Đurin diplomski ispit iz klavira, javni koncert u Beogradu. On bi sebi htio prepisati nekoliko orguljskih skladbi iz poslanih zbirki, a to će moći tek poslije završenog ispita. Međutim, ako Vam te note hitno trebaju, molim da mi to kartom javite pa ću Vam ih odmah poslati. Da sam slutio da će se to tako oduljiti ne bih note nikako ni tražio.

Knjigu pjesama sv. Terezije od Djeteta Isusa vjerojatno niste mogli naći, no za to ima vremena.

Ako Vam ne bi bilo teško, molim Vas da mi načinite popis onih mojih crkvenih skladbi koje ste snimili mikrofilmom. To, razumije se, nije hitna stvar, nego tek kad snimite sve skladbe koje želite na magnetofon, recimo tamo na ljeto.

Mnogo Vas i srdačno pozdravljam i ujedno želim ugodne božićne blagdane i sretnu novu godinu.

Petrovaradin, 23. prosinca 1963.

S osobitim poštovanjem
St. Preprek

Pismo Albe Vidakovića

Dragi gospodine Preprek,

Hvala Vam na pismu i božićnim čestitkama. Radujem se i obavijesti o uspjesima g. Đure Rajkovića. Nadam se da ću ga i ja imati prigode negdje čuti, ako ne drugdje, a ono možda na ljeto kad prođem kroz Petrovaradin.

Vidim da ste note primili u redu. Neka moje ostanu kod Vas dok ne dođem po njih. Tako će i g. Đuro moći prepisati što bude želio. Ako mu još nešto bude trebalo, neka mi napiše negdje u svibnju pa ću mu ponijeti. To „u svibnju“ kažem zato, jer ako mi bude pisao sada sigurno ću dotle zaboraviti!

Knjigu pjesama sv. Terezije sam tražio, ali je nisam dobio. Obećano je, istina, ali od obećanja do izvršenja više je puta podugačak put. Čim je dobijem, ako „to i nije hitno“, kako pišete, ipak ću Vam je poslati.

Na popis mikrofilmskih snimaka također mislim. Ako zaboravim, slobodno me podsjetite, jer mi se to više puta dogodi i uz najbolju volju.

Na koncu Vama i g. Đuri želim sretno novo 1964. ljeto uz mnogo srdačnih pozdrava.

Zagreb, 26. prosinca 1963.

Vaš odani
A. Vidaković

Pismo Stanislava Prepreka

Velečasni g. profesore,

Prije nekoliko dana stigla mi je pošiljka s *Uputama crkvenim orguljašima*, četverobroj 9. – 12. i mala zbirka popjevaka za Pričest. Odmah sam to dao Đuri Rajkoviću, koji se tome vrlo obradovao i odmah odlučio da se na *Upute* pretplati s tim, da plati ne samo za ovu godinu, nego i za prošlu pa da mu se pošalju i ostali izišli brojevi 1-8 (1963.).

Međutim, nigdje ne piše kolika je godišnja pretplata tih *Uputa*, a ne piše ni koliko treba poslati novaca za ostala nabrojena izdanja (hrvatske mise, staroslavenske mise, pučke popijevke itd.). Zato sam odlučio zamoliti Vas da o svemu tome najkraće javite Đuri.

Đuro me je zamolio da Vam se, u njegovo ime, izvinim što one note još nije vratio. To nije stigao učiniti, jer se pripremao za koncert, koji je bio 24. o. mj.

Ovo je pismo trebalo biti napisano 25. o. mj., ali zbog zauzetosti moga suradnika to nikako nije bilo moguće. Pošto ga sastavljam na samu uskrсну svetkovinu, u

duhu Vam želim da ovu veliku svetkovinu ugodno provedete, pa tako mislim da sa svojom čestitkom nisam zakasnio.

Mnogo Vas i srdačno pozdravljam.

Petrovaradin, 29. ožujka 1964.

*S osobitim poštovanjem
St. Prepek*

Pismo Albe Vidakovića

Poštovani gospodine,

Hvala Vam na pismu. A sad malo razjašnjenja. *Upute crkvenim orguljašima* nisu časopis, nego povremena publikacija, pa otuda nesporazum s brojevima i godinama. U 1963. godini izišao je samo četverobroj 9. - 12. Budući da ja uređujem te *Upute*, poslao sam ih Vama gratis, iz prijateljstva. Prema tome, ne trebate slati novce za pretplatu. Što se tiče drugih izdanja, njih g. Đuro može nabaviti po prodajnim cijenama. Bilo bi najbolje kad bi g. Đuro jednom, kad dođe u Zagreb, pregledao što ima na „stovarištu“ i nabavio što mu bude odgovaralo. Ukoliko želi da mu se pošalje sve, što je dosad izišlo, neka to napiše na jednoj karti i pošalje na Tajništvo Instituta za crkvenu glazbu (Zagreb, Kaptol 29/II).

Zagreb, 30. ožujka 1964.

*Srdačno Vas pozdravlja
odani A. Vidaković*

* * *

Izvjeshće Stanislavu Prepreku o smrti Albe Vidakovića

(Pismo preč. g. Josipa Pavlovića, dugogodišnjeg vinkovačkog župnika i dekana, rođenog Petrovaradinca i najstarijeg prijatelja Stanislava Prepreka)

Poštovani g. Prepek,

Možda ste dobili obavijest da je neočekivano i naglom smrću preminuo naš dragi Albe Vidaković. Jako me je potresla vijest o njegovoj smrti, jer sam ga ne samo mnogo cijenio kao umjetnika, nego i volio kao iskrenog, dobrog, plemenitog čovjeka i prijatelja. Umro je u subotu, 18. o. mj., a danas će u Subotici biti pokopan. Nedavno sam se s njim sreo u Zagrebu, 8. o. mj. Bio je, kao uvijek, srdačan i vedar, ali se tužio na srce. Mislio je da je to od napornog rada i da će proći kada se bude malo odmorio. Međutim, radilo se tu o teškoj srčanoj bolesti koja mu je donijela i smrt.

Pri našem je susretu govorio i o Vama s mnogo simpatija i ljubavi. Htio Vas je razveseliti. Reкао mi je da će Vaše orguljske skladbe dati izvesti na orguljama u zagrebačkoj katedrali i snimiti na magnetofonsku vrpcu. Nakon toga kanio Vas je pohoditi i na magnetofonu reproducirati Vaše skladbe. Tako biste, u svojoj sobi, čuli kako Vaši preludiji zvuče na orguljama. To bi on sigurno ostvario da ga nije zadesila smrt. Tako ste i Vi u Albi izgubili prijatelja koji Vas je iskreno poštivao i volio.

Vinkovci, 21. travnja 1964.

*Mnogo Vas pozdravlja i štuje
odani Vam
Pavlović*

**Pismo Stanislava Prepreka
prof. Josipu Andreisu, zagrebačkom muzikologu**

Poštovani g. profesore,

Prekjučer me je domaći župnik telefonski izvijestio da je vlč. g. prof. Albe Vidaković iznenadno umro. Ta me je vijest toliko porazila da ne znam ni kako sam nastavio razgovor s ravnateljicom gradskih biblioteka, koja se upravo u tom času, službenim poslom, nalazila u petrovaradinskoj knjižnici, a ne znam ni kako sam se, poslije toga, vratio kući. Ta nije tome davno što mi je odgovorio na moj upit o izdaju *Uputa crkvenim orguljašima*, a u posljednjem pismu mi piše da ga u svibnju podsjetim da mi napiše popis mojih crkvenih skladbi, koje je snimio na mikrofilm, pa će mi usput, kad na ljeto posjeti majku, dati taj popis i vratiti moje skladbe. Ali, eto, dogodilo se da on svojoj majci dođe mnogo ranije i da se više nikad ne vrati u Zagreb.

Kao što ste iz prvog odlomka ovog pisma mogli naslutiti, radi se o mojim crkvenim skladbama, koje sam mu dao prošlog ljeta da ih pregleda i snimi na mikrofilm. Pošto znam da pripadate najužem krugu njegovih prijatelja, pišem Vam, mada je taj tužni događaj jedva dva tri dana iza nas, i molim Vas i ovlašćujem da uzmete k sebi moje skladbe. Ja, istina, nemam popis svih tih skladbi koje sam mu dao kad me je posjetio prošlog ljeta, ali tu su u prvom redu *Proprije* pisane na papiru nekadašnjih školskih crtanki na kojima sam olovkom izvukao notne crte. Jedna grupa, nešto veća, prošivena je u deblji svezak koji počinje s *Proprijama* za svetkovinu Svih Svetih. Zatim, izvan toga sveska, na sličnom papiru, nalaze se *Propriji* za blagdan sv. Ćirila i Metodija, za Lurdsku misu, za Prosne dane, za blagdan sv. Filipa i Jakoba itd. Dao sam i kantatu *Uskrsnuće, Suitu za orgulje* koja je pisana na notnom papiru i, koliko se sjećam, uvezana u smeđi karton. Pregledavši *Suitu za orgulje* još dok je bio ovdje, rekao je da će je dati g. Anđelku Klobučaru, jer on voli takve moderne stvari, pa je moguće da se nalazi kod njega. Sve te skladbe mogu se prepoznati po jednakom rukopisu, jer su to moji originali od kojih nemam prijepisa. Nabrojio sam samo ono čega se sjećam, a bilo je toga još. To sam mu predao ili u jednom velikom kover-

tu američke knjižare iz Beograda, adresirane na Knjižnicu i čitaonicu „Vladimir Nazor“ u Petrovaradinu, ili u nekom fasciklu, toga se ne mogu pravo sjetiti.

Međutim, i ja imam ovdje dva sveska orguljskih skladbi (Petersa i Bossija), koji su vlasništvo vlč. g. Vidakovića, a poslao ih je za mog prijatelja prof. Đuru Rajkovića, s kojim se upoznao kad je bio ovdje, pa bi te note trebalo vratiti. Molim Vas, javite mi, da li da ih pošaljem Vama ili nekom drugom.

Početkom mjeseca srpnja prof. Rajković posjetit će Vas usput, na putu za Rogašku Slatinu, u slučaju nekih nejasnoća oko mojih skladbi, jer ih on sve dobro poznaje.

Žao mi je što u ovim trenucima, kada se još ne mogu smiriti i to shvatiti, moram misliti i na svoje skladbe. Ali dogodilo mi se već da su prilikom sličnog smrtnog slučaja moje stvari propale samo zato što ih nisam, iz pijeteta, odmah zatražio.

Molim Vas, ako nađete malo vremena, javite mi kako se to dogodilo tako iznenađeno. On mi je prije dvije godine rekao da boluje od astme. Da li je to možda u svezi s ovim iznenadnim tragičnim krajem? Nikako ne mogu shvatiti da on više nikada neće ući, svojim lakim i hitrim korakom, u ovu knjižnicu da sa mnom sat-dva porazgovara o najrazličitijim pitanjima iz glazbenog svijeta.

Nemam kome drugom iskazati svoju tugu i sućut do Vama, njegovom dobrom prijatelju. Mislim da ćete me razumjeti.

Mnogo Vas i srdačno pozdravljam.

Petrovaradin, 22. travnja 1964.

*S osobitim poštovanjem,
St. Preprek*

Pismo Josipa Andreisa Stanislavu Prepreku

Poštovani gospodine,

Eto, našeg dobrog Albe nema više. Srce mu je naglo popustilo, a čini se da je imao i rak na jetri. Velika, nenadoknadiva šteta za našu znanost i umjetnost!

Pokojnik je sve note i knjige ostavio Institutu za crkvenu glazbu u Zagrebu i sada se njegova ostavština upravo popisuje. Sve što nije bilo Vidakovićevo vratit će se vlasnicima pa ćete i Vi dobiti svoje skladbe. Popisivaatelj je dobio Vašu adresu. Što se tiče djela za orgulje, koja se nalaze kod Vas, a pripadale su pokojnom Vidakoviću, umoljeni ste da ih poštom pošaljete na adresu: Bogoslovni fakultet (Institut za crkvenu glazbu), Zagreb, Kaptol 29. U slučaju bilo kakve potrebe, izvolite mi se ponovno obratiti.

Zagreb, 27. travnja 1964.

*Srdačno Vas pozdravlja
odani
Josip Andreis*

Pismo Stanislava Prepreka Josipu Andreisu

Poštovani g. profesore,

Kao što ste mi saopćili Vašom kartom od 2. 8. o. g., obraćam Vam se ponovno poslije 1. listopada.

Radi se, naime, o mojim crkvenim skladbama koje sam prošle godine predao pokojnom vlč. g. Vidakoviću i koje mi do danas nisu vraćene. Dvije zbirke orguljskih skladbi, vlasništvo pokojnog Vidakovića, poslao sam Duhovnom stolu u Zagrebu, kao što ste mi savjetovali.

Mislio sam da neće biti teško pronaći moje skladbe, jer ih je on vjerojatno držao sve skupa, pa sam zato to više zabrinut što je već toliko vremena prošlo od popisa njegove ostavštine.

Molim Vas da intervenirate na kompetentnom mjestu, jer vjerujem da ćete imati više uspjeha u osobnom kontaktu, nego ja pismenim obraćanjem Duhovnom stolu ili nekoj drugoj ustanovi, koja je odgovorna za te stvari. No, ako je i to potrebno, molim Vas da mi to javite i pošaljete adresu na koju se trebam obratiti.

Zahvaljujem Vam na trudu oko ove stvari i srdačno Vas pozdravljam.

Petrovaradin, 15. listopada 1964.

St. Preprek

Pismo s. M. Klare Dugić Stanislavu Prepreku

Poštovani gospodine,

Danas me je prof. Josip Andreis telefonski zamolio da Vam se pošalju Vaše note, koje su bile kod pokojnog prof. A. Vidakovića. To činim vrlo rado, jer su note nađene onako kako ste ih njemu predali, dakle, u istom omotu i mislim sve potpuno. Već smo više puta razgovarali s Dr. Cvetanom kako da Vam ih pošaljemo. Poštom se nismo usudili da se možda ne izgube, ali g. prof. Andreis je mišljenja da se tako pošalju, pa ću ih u ponedjeljak dati na poštu preporučeno. Molim Vas da me po primitku obavijestite da ste ih primili. Sutra će biti 6 mjeseci kako je prof. Vidaković umro. Još ne možemo vjerovati da ga zapravo nema među živima. Reći ću Dr. Cvetanu da Vam se opširnije javi, jer je on bio kod njega dok je umirao. Izvolite primiti izraze poštovanja.

Zagreb, 17. listopada 1964.

*s. M. Klara Dugić
tajnica Bogoslovnog fakulteta*

Pismo Stanislava Prepreka s. M. Klari Dugić

Poštovana s. M. Klara Dugić,

Vaše sam pismo primio 19., a pošiljku s notama 21. o. mj.

Sve note sam u redu primio kao i mikrofilmske snimke, koje zapravo nisu moje vlasništvo, ali ih je možda prof. Vidaković stavio među moje skladbe, jer su to snimke nekih od njih.

Zahvaljujem Vam, kao i svima onima koju su se trudili oko pronalaženja i čuvanja mojih nota. U naknadu za poštarinu i pakiranje šaljem na Vašu adresu, poštanskom uputnicom, 300 dinara s molbom da ih zadržite.

Još jednom Vam na svemu najljepše zahvaljujem.

Petrovaradin, 24. listopada 1964.

S osobitim poštovanjem
St. Preprek